

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
ul. Podmurna 93, 87-100 Toruń, tel. 0048566522186
e-mail: sekretariat@zawacka.pl www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127 KRS 0000041692

1 wypisów W E m o d i o n o

et. p m e t e r o t e
m u a d y n o l o c e
z e J. k u c y n a k t e

AK
U-we

WEYROCH Maria
2 d. Jgmetowicz
II v. Kowelska

2795/USK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — WEYROCH Maria

z d. Ignatowicz

II v Korobka

2495/PSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora ✓

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie ✓

I₁₁ Relacja statutowa

- Zgłoszenie statutu, mpp. (kopie), k. 1 s. 1 ; 2 egz. k. 1 s. 2

Z Y C I O R Y S

29.09.1918 -

III

MARII IGNATOWICZ + WEJROCH + KOWALSKIEJ

Urodziłam się 29.09.1918 roku w Warszawie z ojca Bolesława Ignatowicza, inżyniera mechanika, adiunkta przy katedrze mechaniki Politechniki Lwowskiej i matki Stanisławy z Sobolewskich - lekarza stomatologa.

Maturę otrzymałam w Gimnazjum im. Klementyny z Tańskich Hoffmanowej w Warszawie, w roku 1936, w tymże roku zostałam przyjęta do Akademii Stomatologicznej również w Warszawie.

Od września 1939 roku pracowałam w Szpitalu Dzieciątka Jezus jako p.o. asystent przychodni przyszpitalnej, tamże brałam czynny udział w tajnych kompletach swej uczelni.

W 1940 roku byłam już członkiem ZWZ po czym zostałam zaprzysiężona w AK z przydziałem do GURT-u. Kolportowałam prasę podziemną, przewoziłam broń. W 1943 roku aresztowana razem z mężem, Andrzejem Wejrochem, po którego rozstrzelaniu na Pawiaku zostałam zwolniona po kilku miesiącach.

W Powstaniu Warszawskim brałam udział od początku do kapitulacji pracując w powstańczym szpitalu przy ul. Złotej 22. Wyszłam z Warszawy razem z ludnością cywilną, mając pod swoją opieką matkę i córkę, z którymi udało mi się ominąć obóz w Pruszkowie i dotrzeć do Zakopanego, gdzie był letni domek moich rodziców.

W maju 1945 roku wróciłam do Warszawy i Szpitala Dzieciątka Jezus na stanowisko adiunkta Oddziału Chirurgii Szczękowej, gdzie przepracowałam 10 lat.

Zostałam przyjęta na Wydział Lekarski Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie uzyskałam dyplom w 1953 roku, zrobiłam specjalizację II-go stopnia z chirurgii szczękowej, a 7 lat później po specjalizacji, t.j. w 1974 roku, uzyskałam doktorat z tematu: "Scyntygrafia ślinianek" pod kierunkiem prof. W. Hartwiga.

Pracowałam kolejno w Instytucie Matki i Dziecka (laryngologia i chirurgia dziecięca), w Szpitalu Bielańskim przez 14 lat prowadziłam poliklinikę stomatologiczną, w ostatnich latach pracy pracowałam w Ośrodku Medycyny Pracy w Warszawie.

W roku 1951 wyszłam powtórnie za mąż za Witolda Kowalskiego, ekonomiste, z którym mam dwie córki.

Otrzymane odznaczenia:

1. Medal Wojska - czterokrotnie,
2. Krzyż Armii Krajowej
3. Krzyż Powstańczy
4. Medal za Warszawę - 1939-1945
5. Medal Zwycięstwa i Wolności
6. Złoty Krzyż Zasługi

oraz odznaki "Akcja Burza" i "Weterana Walk o Niepodległość".

1 lutego 2001 r.

Maria Ignatowicz-Wejroch-Kowalska
(Maria Ignatowicz-Wejroch-Kowalska)

Wpłynęło dnia 5.06.
Ldz. 2581 HSC 2001

1112

Z Y C I O R Y S

MARI I I G N A T O W I C Z + W E J R O C H + K O W A L S K I E J

=====

Urodziłam się 29.09.1918 roku w Warszawie z ojca Bolesława Ignatowicza, inżyniera mechanika, adiunkta przy katedrze mechaniki Politechniki Lwowskiej i matki Stanisławy z Sobolewskich - lekarza stomatologa.

Mature otrzymałam w Gimnazjum im. Klementyny z Tańskich Hoffmanowej w Warszawie, w roku 1936, w tymże roku zostałam przyjęta do Akademii Stomatologicznej również w Warszawie.

Od września 1939 roku pracowałam w Szpitalu Dzieciątka Jezus jako p.o. asystent przychodni przyszpitalnej, tamże brałam czynny udział w tajnych kompletach swej uczelni.

W 1940 roku byłam już członkiem ZWZ po czym zostałam zaprzysiężona w AK z przydziałem do GURT-u. Kolportowałam prasę podziemną, przewoziłam broń. W 1943 roku aresztowana razem z mężem, Andrzejem Wejrochem, po którego rozstrzelaniu na Pawiaku zostałam zwolniona po kilku miesiącach.

W Powstaniu Warszawskim brałam udział od początku do kapitulacji pracując w powstańczym szpitalu przy ul. Złotej 22. Wyszłam z Warszawy razem z ludnością cywilną, mając pod swoją opieką matkę i córkę, z którymi udało mi się ominąć obóz w Pruszkowie i dotrzeć do Zakopanego, gdzie był letni domek moich rodziców.

W maju 1945 roku wróciłam do Warszawy i Szpitala Dzieciątka Jezus na stanowisko adiunkta Oddziału Chirurgii Szczękowej, gdzie przepracowałam 10 lat.

Zostałam przyjęta na Wydział Lekarski Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie uzyskałam dyplom w 1953 roku, zrobiłam specjalizację II-go stopnia z chirurgii szczękowej, a 7 lat później po specjalizacji, t.j. w 1974 roku, uzyskałam doktorat z tematu: "Scyntygrafia ślinianek" pod kierunkiem prof. W. Hartwiga.

Pracowałam kolejno w Instytucie Matki i Dziecka (laryngologia i chirurgia dziecięca), w Szpitalu Bielańskim przez 14 lat prowadziłam poliklinikę stomatologiczną, w ostatnich latach pracy pracowałam w Ośrodku Medycyny Pracy w Warszawie.

W roku 1951 wyszłam powtórnie za mąż za Witolda Kowalskiego, ekonomistę, z którym mam dwie córki.

Otrzymane odznaczenia:

1. Medal Wojska - czterokrotnie,
2. Krzyż Armii Krajowej
3. Krzyż Powstańczy
4. Medal za Warszawę - 1939-1945
5. Medal Zwycięstwa i Wolności
6. Złoty Krzyż Zasługi

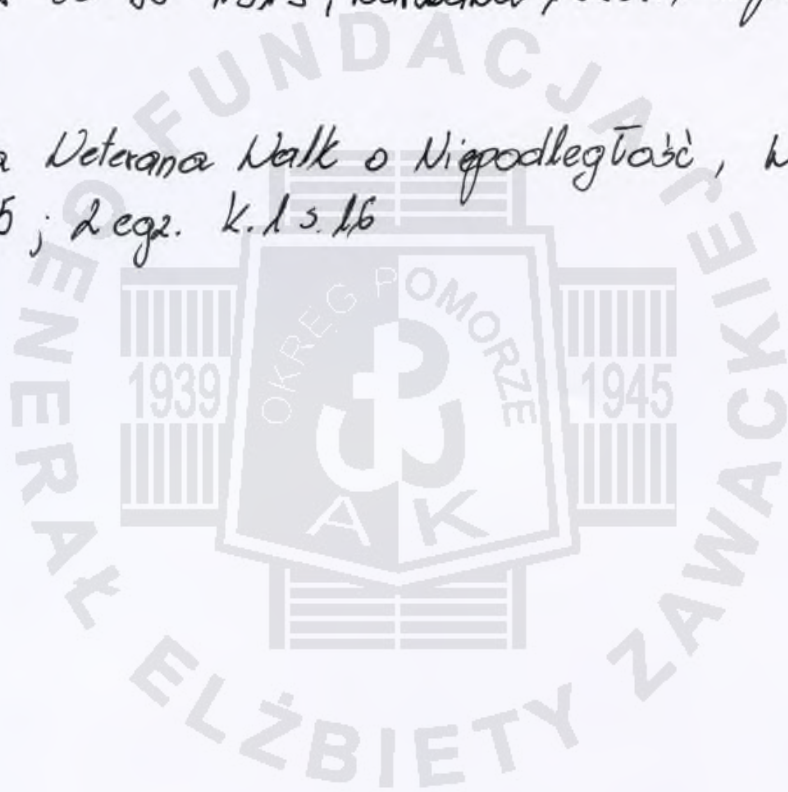
oraz odznaki "Akcja Burza" i "Weterana Walk o Niepodległość".

1 lutego 2001 r.

Maria Ignatowicz-Wejroch-Kowalska
(Maria Ignatowicz-Wejroch-Kowalska)

I 2 Dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

- Legitymacja nr 40-83-84 K, Warszawa 25.05.83r., Kopia, k. 1 s. 1; 2 egz. k. 1 s. 2
- Legitymacja nr 31962, Londyn 24.11.84r., Kopia, k. 1 s. 3; 2 egz. k. 1 s. 4
- Zawiadzenie nr 599743, 1994r., Kopia, k. 2 s. 5-6; 2 egz. k. 2 s. 7-8
- Legitymacja nr 056734, Warszawa 1994, Kopia, k. 2 s. 9-10; 2 egz. k. 2 s. 11-12
- Legitymacja nr 55-95-1319, Warszawa 1995r., Kopia, k. 1 s. 13; 2 egz. k. 1 s. 14
- Odznaczenie dla Veterana Walk o Niepodległość, Warszawa 1995r., Kopia, k. 1 s. 15; 2 egz. k. 1 s. 16

I-1211

3

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 40-83-84 W

WARSZAWA

dn. 25 maja 1983 r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

z dnia 25 maja 1983 r.

odznaczony/a został/a

Ob. WYBROCH-KOTALSKA

Maria o. Bolesława

WARSZAWSKIM
KRZYŻEM POWSTAŃCZYM

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

IKK

3

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

LEGITYMACJA

Nr 40-83-84 II

WARSZAWA

dn. 25 maja 1983 r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

z dnia 25 maja 1983 r.

odznaczony/a został/a

Ob. WIERUCH-KOTLIŃSKA

Maria c. Bolesława

WARSZAWSKIM
KRZYŻEM POWSTAŃCZYM

PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

2

Nazwisko IGNATOWICZ-WEJROCH-KOWALSK

Imię Maria

Pseudonim "JADWIGA"

Przydział Zgr. "Gurt"

Warszawa.

Odnaczony został
KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ

ustanowionym dnia 1 sierpnia 1966 roku przez
dowódcę A.K. gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego
dla upamiętnienia wysiłku Żołnierza Polski
Podziemnej w latach

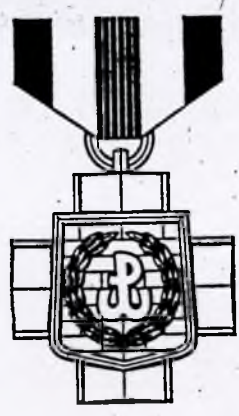
1939 — 1945 Przewodniczący

Podpis: Komisji Krzyża

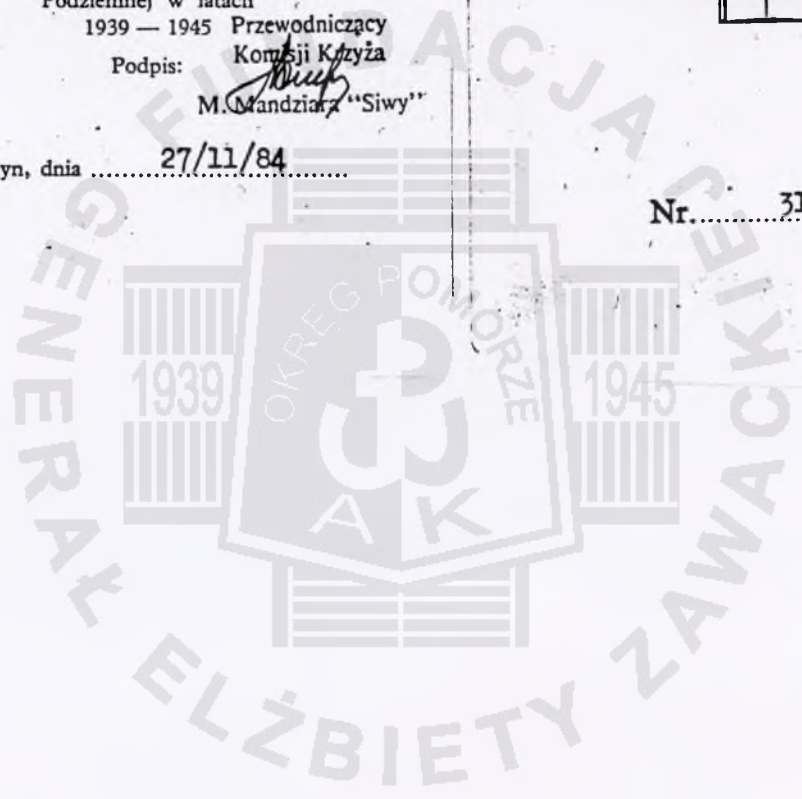
M. Wandziarz "Siwy"

Londyn, dnia 27/11/84

**LEGITYMACJA
KRZYŻA ARMII KRAJOWEJ**

Nr. 31962

2

Nazwisko IGNATOWICZ-WEJROCH-KOWALSK

Imię Maria

Pseudonim "JADWIGA"

Przydział Zgr. "Gurt"

Warszawa.

Odznaczony został

KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ

ustanowionym dnia 1 sierpnia 1966 roku przez dowódcę A.K. gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego dla upamiętnienia wysiłku Żołnierza Polski Podziemnej w latach

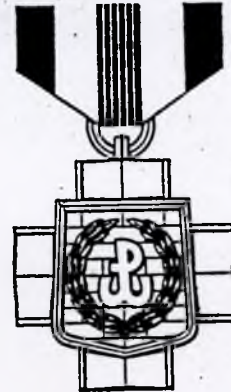
1939 — 1945 Przewodniczący

Podpis: Komisji Krzyża

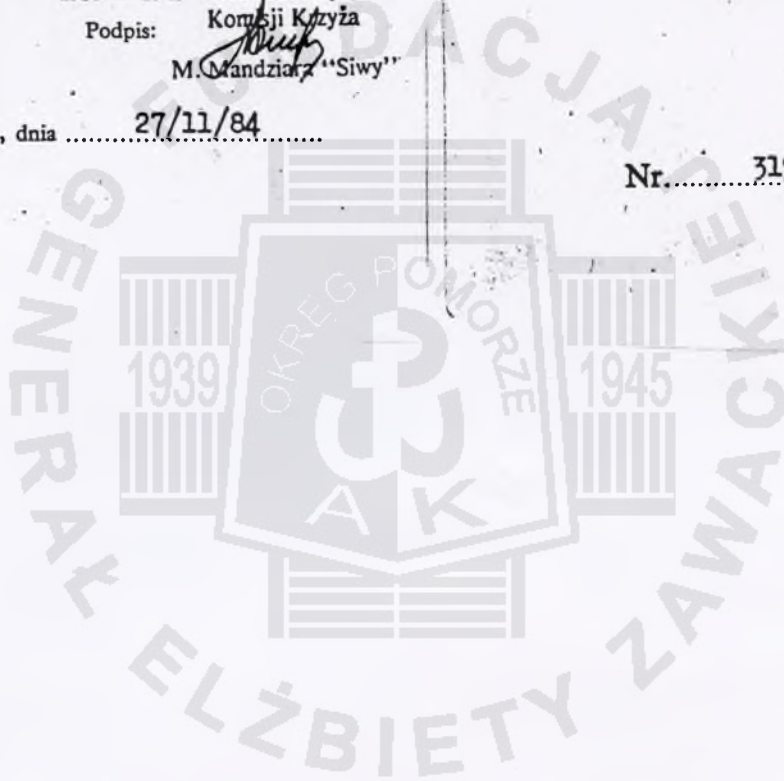
M. Mandziarz "Siwy"

Londyn, dnia 27/11/84

**LEGITYMACJA
KRZYŻA ARMII KRAJOWEJ**

Nr. 31962

IK15

ZASWIADCZENIE

Nr 599743

KOWALSKA

Nazwisko

MARIA

Imiona

29.09.1918r. WARSZAWA

Data i miejsce urodzenia

**Dopuszcza do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki**

M. Kowalska
podpis posiadacza zaświadczenia

**URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH**

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

Z upoważnienia
Pełnomocnika Urzędu do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych

05.09.1994r

mgr inż. Marián Knapik
Data Pełnomocnik w woj. warszawskim

IK16

**RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIEŃ
USTAWOWYCH**

Adres zamieszkania

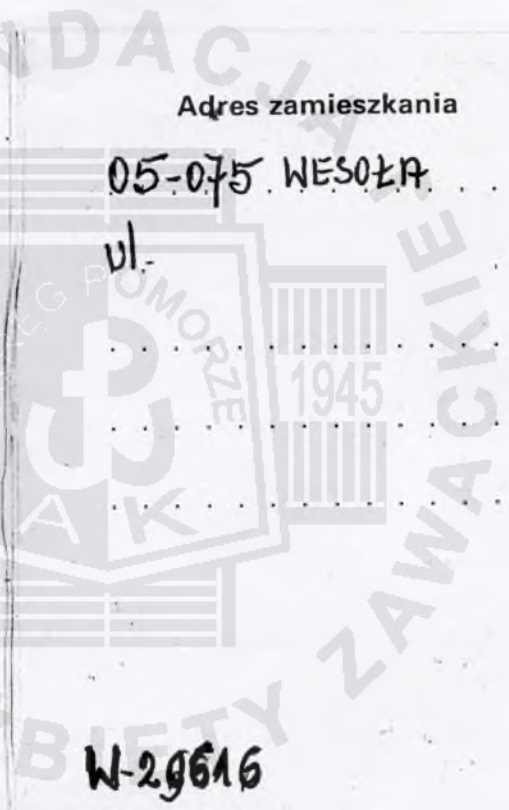
05-075 WESOŁA

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
01 1941	10 1943	ZWZ-ARMIA KRAJOWA	1/2/3/
10 1943	11 1943	WIEZIENIA HITLEROWSKIE	3/2/1-
08 1944	10 1944	ARMIA KRAJOWA - POWSI. WARSZAWSKIE	1/2/3/

Łącznie: lat ... 3 ... 2 ...
Z upov. miesięcy ...
Zmiana: Kierownika Urzędu ...
i Osób Represjonowanych

Marian Knapik
mgr inż. Marian Knapik
pełnomocnik w woj. warszawskim

W-29616

ZASWIADCZENIE

Nr 599743

KOWALSKA

Nazwisko

MARIA

Imiona

29.09.1918r. WARSZAWA

Data i miejsce urodzenia

Dokumentacja do przejazdów
PKP i PKS
wg 50% zniżki

M. Kowalska
podpis posiadacza zaświadczenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. nr 17, poz. 75 z późniejszymi zmianami).

Z upoważnienia
Ponownika Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

05.09.1994r

Data

mgr inż. Marián Knapik
Pełnomocnik w woj. warszawskim

**RODZAJE I OKRESY
ZALICZANE DO UPRAWNIENI
USTAWOWYCH**

Adres zamieszkania

05-075 WESOŁA

ul. 6

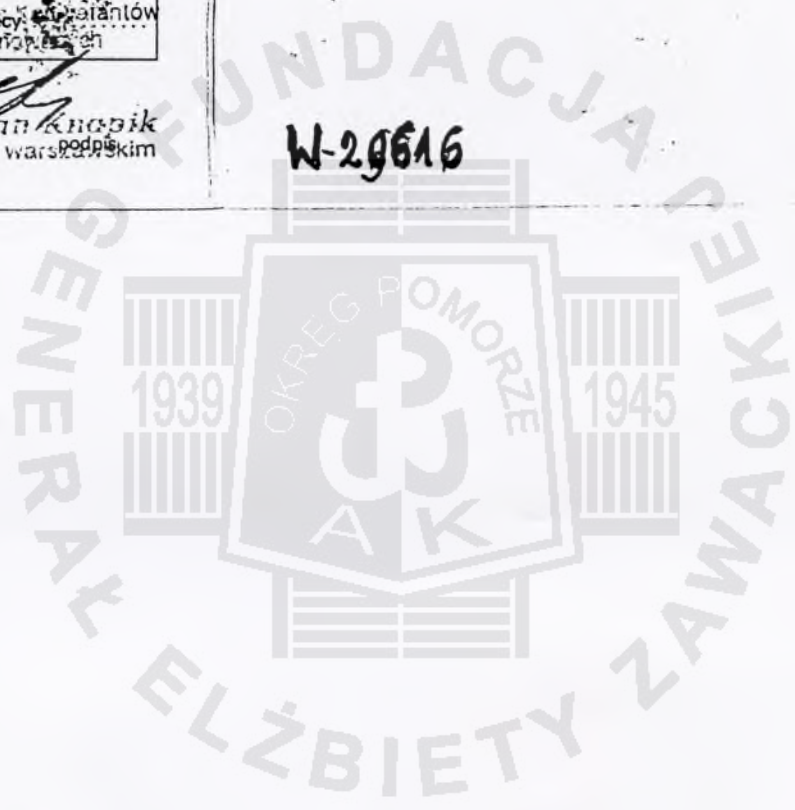
Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
01 1941	10 1943	ZWZ-ARMIA KRAJOWA	1/2/3/-
10 1943	11 1943	WIEZIENIA HITLEROWSKIE	3/1/2/-
08 1944	10 1944	ARMIA KRAJOWA- PONS. WARSZAWSKIE	1/2/3/-

Łącznie: lat 3 miesiocy 2
 Zmiana: Kierownika Urzędu miesiocy
 i Osób Represjonowanych

Wpisał
 inż. Marian Knapik
 pełnomocnik w woj. warszawskim

W-29616

I 219

Legitymacja

nr * 056734

MARIA KOWAŁSKA
Imię i nazwisko

BOLESŁAW STANISŁAWA
Imiona rodziców

29. 09. 1918

data urodzenia

WARSZAWA
miejsce urodzenia

WARSZAWA
miejsce wystawienia

podpis

PREZES
Zarząd Okręgu Warszawa

27. 05. 1994
data

mgr. Jerzy Kilgał
podpis

T. 1919

I 12110

J A D W I G A

pseudonimy

WARSZAWA

Okręgi działania

IV ZGRUPOWANIE " GURT "

ARMIA KRAJOWA

Światowy Związek
Żołnierzy
Armii Krajowej

Przydziały

Sanitariuszka

Ostatni stopień w AK

1211

Legitymacja
nr * 056734

M A R I A K O W A Ł S K A
Imię i nazwisko

B O L E S Ł A W S T A N I S Ł A W A
Imiona rodziców

29. 09. 1918
data urodzenia

W A R S Z A W A
miejsce urodzenia

W A R S Z A W A
miejsce wystawienia

podpis

P R E Z E S
Zarządu Okręgu Warszawa

[Signature]
Dr. Jerzy Kilgat

27.05.1994
data

I 1212

J A D W I G A

pseudonimy

WARSZAWA

Okręgi działania

IV ZGRUPOWANIE " GURT "

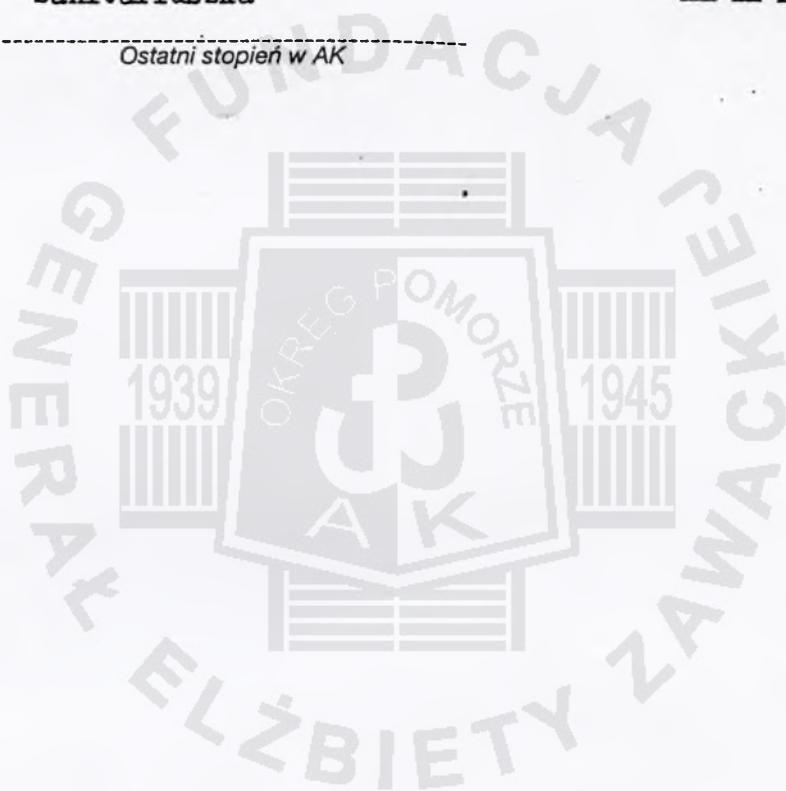
ARMIA KRAJOWA

Światowy Związek
Żołnierzy
Armii Krajowej

Przydziały

Sanitariuszka

Ostatni stopień w AK

12/13

4

RZECZPOSPOLITA POLSKA

POSTANOWIENIEM
z dnia 24 kwietnia 1995 r.

LEGITYMACJA

Pani **WEJROCH-KOWALSKA**

Maria c. Bolesława

odznaczona została

Nr 55-95-1319

**"MEDALEM
ZA WARSZAWĘ 1939-1945"**

Warszawa

dnia 24 kwietnia 1995 r

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Lech Wałęsa
Lech Wałęsa

I 12/14

4

RZECZPOSPOLITA POLSKA

POSTANOWIENIEM
z dnia 24 kwietnia 1995 r.

LEGITYMACJA

Pani **WEJROCH-KOWALSKA**

Maria c. Bolesława

odznaczona została

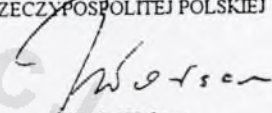
Nr 55-95-1319

**"MEDALEM
ZA WARSZAWĘ 1939-1945"**

Warszawa

dnia 24 kwietnia 1995 r

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Lech Wałęsa

8

KIEROWNIK
URZĘDU DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH
SEKRETARZ STANU

przyznaje

Panu (Pani) *Kowalska*
Maria c. Bronisława

ODZNAKĘ
WETERANA WALK
O NIEPODLEGŁOŚĆ

Warszawa, dnia *21 XI* 1995 r.

[Signature]
SEKRETARZ STANU

1215

I 121/6

8

KIEROWNIK
URZĘDU DO SPRAW KOMBATANTÓW
I OSÓB REPRESJONOWANYCH
SEKRETARZ STANU

przyznaje

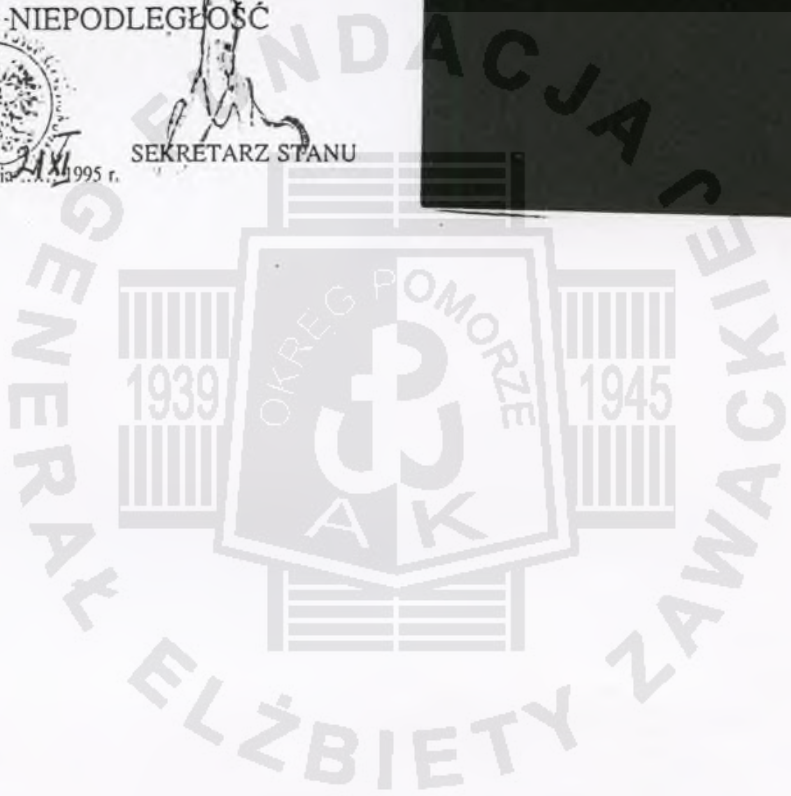
Panu (Pani) *Kowalska*
Maria c. Bronisława

ODZNAKĘ
WETERANA WALK
O NIEPODLEGŁOŚĆ

Warszawa, dnia *21 XI* 1995 r.

SEKRETARZ STANU

II Materiały uzupełniające relację

- Nekrologi, 2003., og., k. 2 s.1-2

8

7:2795

II/1

AK
W-60

Wejroch - Kowalska Maria

W dniu 9 stycznia 2003 roku zmarła w wieku 94 lat

ŚP
porucznik
Maria Wejroch-Kowalska
ps. „Jadwiga”

Żołnierz Powstania Warszawskiego Batalionu AK „Gurt”.
Lekarz szpitala polowego przy ul. Złotej 22.
Odnaczona Krzyżem AK, Krzyżem Powstania Warszawskiego
oraz innymi odznaczeniami bojowymi.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się
w dniu 14 stycznia na cmentarzu w Wesolej.

Zegnamy naszą kochaną Koleżankę, której tak wiele zawdzięczamy,
składając jednocześnie wyrazy współczucia
Mężowi i całej Rodzinie

1939 1945

K.K.2003

l. dz. 419/LNV-412/03

i

T: 2795

II/2

AK
W'wra

Wejroch-Kowalska Maria

W dniu 9 stycznia 2003 roku zmarła w wieku 94 lat

ŚP

porucznik

Maria Wejroch-Kowalska

ps. „Jadwiga”

Żołnierz Powstania Warszawskiego Batalionu AK „Gurt”.

Lekarz szpitala polowego przy ul. Złotej 22.

Odnaczona Krzyżem AK, Krzyżem Powstania Warszawskiego
oraz innymi odznaczeniami bojowymi.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się
w dniu 14 stycznia na cmentarzu w Wesołej.

Żegnamy naszą kochaną Koleżankę, której tak wiele zawdzięczamy,
składając jednocześnie wyrazy współczucia
Mężowi i całej Rodzinie

koleżanki i koledzy z III Batalionu AK „Gurt”

K.R.2003

2795 / WSK

AK
N-22

WEJROCH Maria

zd. Ignatowicz

II v. Kowalska

V Npisy ze źródeł k. 1

FUNDACJA
WEJROCH *Mania*

Maria WEJROCH — stud. stomatologii; areszt. jesienią 1943 z mężem Andrzejem, który prowadził jedną ze skrzynek zewnętrznych siatki więziennej AK. Pomimo osobistej tragedii, potęgowanej jej szczególnym stanem (była w ciąży) oraz nękającymi przesłuchaniami, nadała wiadomość za pośrednictwem funkcyjnej więźniarki Marysi Kopeć (znały się przed aresztowaniem) i ostrzegła, że Gestapo wykryło działalność strażniczki Heleny Łapińskiej (Cegły), organizacyjnej łączniczki jej męża. Po kilku miesiącach Marię Wejroch zwolniono z więzienia. (Mąż jej został stracony w publicznej egzekucji 12 XI 1943 w grupie ponad 50 więźniów na ulicach Warszawy — przy Nowym Świecie lub przy Kępczej.)

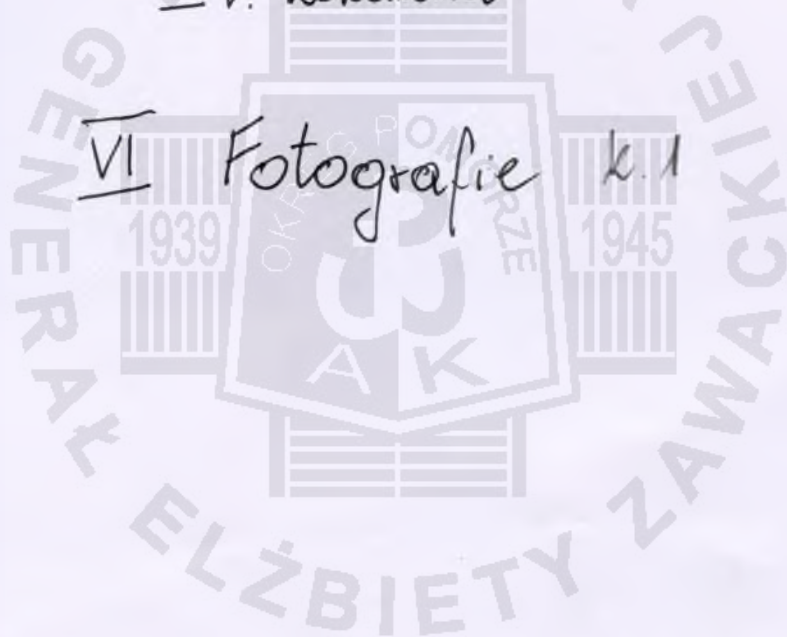
Zob. "Cztery lata ostrego dyscypliny"
"Tydzień" "Isobolki" - Anna Csuperska - Słimicka
98 "Czytelni" "Hammara" 1989 str 218, 219,
220, 308

T. 2795 WSK

AK
W22

WEJROCH Maria
zd. Ignatowicz
II v. Kowalska

VI Fotografie k. 1

MARIA IGNATOWICZ¹⁹¹¹
WEJROCH KOWALSKA
ur. 29.09.1918r.
LEKARZ
ojciec BOLESŁAW inż.
MATKA STANISŁAW z SOBO-
LEWSKICH STOMATOLOG.

WEJROCH Maria